

Briselē, 17.12.2019.
COM(2019) 641 final

KOMISIJAS ZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM UN PADOMEI

**Gada uzraudzības ziņojums par 2018. gada Strukturālo reformu atbalsta programmas
īstenošanu**

{SWD(2019) 442 final}

KOMISIJAS ZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM UN PADOMEI

Gada uzraudzības ziņojums par 2018. gada Strukturālo reformu atbalsta programmas īstenošanu

IEVADS

Kopš 2017. gada Eiropas Komisija pārvalda **Strukturālo reformu atbalsta programmu** (SRAP), kas ir īpaša programma, kuras budžets ir 222,8 miljoni EUR¹ un kuras mērķis ir atbalstīt dalībvalstis institucionālu, administratīvu un izaugsmi veicinošu reformu izstrādē un īstenošanā.

Strukturālās reformas pēc savas būtības ir **sarežģīti procesi**, un to izstrādei un īstenošanai visos posmos ir vajadzīgas ļoti specializētas zināšanas un prasmes. Dažās dalībvalstīs bieži vien nav pietiekama spēja uzsākt un īstenot strukturālās reformas, lai risinātu ar tām saistītās administratīvās, ekonomiskās un sociālās problēmas

SRAP mērķis ir palīdzēt dalībvalstīm **risināt šīs problēmas un stiprināt to spējas** sagatavot un īstenot izaugsmi veicinošas reformas, dodot ieguldījumu publisku iestāžu un administrāciju stiprināšanā un uzlabojot pārvaldības procesus, kā arī visas sabiedrības ekonomikas sniegumu un noturību. Mērķis ir vairojot kohēziju un uzlabot konkurētspēju, produktivitāti, ilgtspējīgu izaugsmi, darbvietu radīšanu un ieguldījumus.

Šajā ziņojumā sniegts pārskats par atbalstu, kas **finansēts saskaņā ar SRAP 2018. gada ciklu**. Tajā ir aprakstīts projektu atlases un īstenošanas process un sniegts pārskats par rezultātiem, kas līdz šim gūti projektos gan 2017., gan 2018. gada SRAP ietvaros. Tajā ir arī aprakstīts to atbalsta pasākumu atlases un īstenošanas process, kurus finansē no Grieķijas un Bulgārijas brīvprātīgiem pārvedumiem uz SRAP².

SRAP ĪSTENOŠANA 2018. GADĀ

2018. gads bija otrais gads, kad tika īstenoti SRAP pasākumi. Tāpat kā pirmajā gadā, arī otrajā gadā konstatēja, ka dalībvalstīm ir **liels pieprasījums** pēc programmas — **24 dalībvalstis** iesniedza **444 atbalsta pieprasījumus** par summu, kas saskaņā ar aplēsēm ir piecas reizes lielāka par pieejamo SRAP 2018. gada budžetu.

Izskatot dalībvalstu pieprasījumus par finansējuma piešķiršanu no SRAP 2018. gadā, Komisija tos vērtēja **attiecībā pret SRAP regulā noteiktajiem principiem un kritērijiem**. Pamatojoties uz tiem, tika atlasīti **146 pieprasījumi no 24 dalībvalstīm**.

Šo atlasīto pieprasījumu sadalījums pa galvenajām politikas jomām bija šāds:

- **24 %** ieņēmumu administrēšanas un publisko finanšu pārvaldības jomā;

¹ Budžets tika palielināts, grozot sākotnējo SRAP Regulu (ES) 2017/825 (OV L 129, 19.5.2017., 1. – 16. lpp.) (Regula (ES) 2018/1671, OV L 284, 12.11.2018., 3. – 5. lpp.).

² Papildus SRAP budžetam SRAP regulas 11. pants un Kopīgo noteikumu Regulas (ES) Nr. 1303/2013 25. un 59. pants ļauj programmu finansēt ar dalībvalstu brīvprātīgām papildu iemaksām no resursiem, kas paredzēti tehniskajai palīdzībai pēc dalībvalstu iniciatīvas saskaņā ar Eiropas strukturālajiem un investīciju fondiem (ESI fondiem). Divas dalībvalstis (Grieķija un Bulgārija) 2018. gadā veica brīvprātīgus pārvedumus uz SRAP (C (2018) 3748 final un C (2018) 5435 final).

- **23 %** izaugsmes un uzņēmējdarbības vides (tostarp klimata un vides) jomā;
- **21 %** darba tirgus, izglītības, veselības un sociālās politikas jomā;
- **21 %** saistīti ar pārvaldību un publisko pārvaldi, kā arī
- **11 %** saistīti ar finanšu pakalpojumiem un finansējuma pieejamību.

Saskaņā ar pareizas finanšu pārvaldības principu prioritāte tika piešķirta tiem pieprasījumiem, **kas ļāva ātri sniegt atbalstu un ātri īstenot reformas praksē**, un pieprasījumiem, kas bija adresēti **noteiktiem mērķiem un kur bija sagaidāmi stabili rezultāti uz vietas**.

93 % pieprasījumu, kas 2018. gadā atlasīti SRAP finansējumam, ir tieši saistīti ar ES stratēģiskajām prioritātēm:

- **55 %** attiecas uz reformu īstenošanu, reaģējot uz **problēmām, kas identificētas Eiropas pusegāda procesā** (konkrētām valstīm adresēti ieteikumi un valstu ziņojumi);
- **29 %** attiecas uz **Savienības prioritāšu īstenošanu** (kapitāla tirgu savienība, digitālais vienotais tirgus, enerģētikas savienība, klimats u. c.);
- **6 %** attiecas uz **Savienības tiesību aktu īstenošanu** un
- **3 %** attiecas uz **ES ekonomikas korekciju programmu īstenošanu**.

Atlikušie 7 % ir saistīti ar pašu dalībvalstu reformu īstenošanu.

Līdz 2019. gada 30. novembrim jau bija pabeigti **30 %** no SRAP 2018. gada projektiem reformu atbalstam (izņemot brīvprātīgus pārvedumus saskaņā ar SRAP regulas 11. pantu) un **70%** joprojām tika īstenoti uz vietas.

Lielākās daļas **atbalsta pasākumu** mērķis ir:

- uzlabot procesus nodokļu administrācijās un uzlabot nodokļu saistību izpildi (13 %);
- nostiprināt izglītības un apmācības shēmas (9 %);
- digitalizēt valsts pārvaldi (8 %);
- veicināt publiskā sektora efektivitāti un lietderību (8 %);
- padarīt veselības aprūpes sistēmu vairāk pieejamu, efektīvāku un izturētspējīgāku (7 %);
- veicināt valsts un pārrobežu kapitāla tirgu attīstību (5 %).

VIRZĪBA UZ PROGRAMMAS MĒRĶIEM

Otrais īstenošanas gads liecina, ka SRAP var dot **nozīmīgu ieguldījumu**, palīdzot dalībvalstu valsts iestādēm **atklāt un novērst konkrētus strukturālus trūkumus**, kas kavē reformu izstrādāšanu un īstenošanu.

Piemēram, programma ir devusi ieguldījumu **pašreizējo likumdošanas procedūru pārskatīšanā** (piemēram, pieņemot jaunu likumu par valsts uzņēmumu pārvaldību), **ir apzināti trūkumi un sniegti ieteikumi uzlabojumiem** (piemēram, ieteikumi objektīvu kritēriju noteikšanai attiecībā uz tiesnešu pieņemšanu darbā, novērtēšanu un paaugstināšanu amatā). Programma ir arī palīdzējusi **uzlabot dalībvalstu spējas definēt efektīvākas procedūras un metodes** (piemēram, izstrādājot skolotāju apmācības kvalitātes novērtējumu) un / vai gūt panākumus virzībā uz **efektīvāku cilvēkresursu pārvaldību** (piemēram, nodrošinot konkrētas pārejas iniciatīvas talantu pārvaldībai, cilvēkresursu stratēģiskai plānošanai un veidojot valsts pārvaldē spēcīgāku inovācijas kultūru).

Darbības, kas atlasītas un īstenotas saskaņā ar SRAP 2018. gada kārtu, arī ir izstrādātas, lai nodrošinātu Eiropas pievienoto vērtību. Tas notiek, valsts, Savienības un starptautiskā līmenī nodrošinot **papildināmību un sinerģiju ar citām programmām** un politikas virzieniem, un / vai sniedzot ieguldījumu **savstarpējas uzticēšanās un sadarbības veicināšanā** starp saņēmējvalstīm un Komisiju. Darbību mērķis ir arī tādu risinājumu izstrāde un ieviešana, kas risina ne tikai valsts mēroga problēmas, bet tai pašā laikā arī palīdz sekmīgi risināt **pārrobežu vai Savienības mēroga problēmas**. Šādi atbalsta pasākumi ir ilustratīvi piemēri:

- atbalsta pasākumi, kas **palīdz identificēt trūkumus Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fonda (EJZF) īstenošanā**;
- atbalsta pasākumi, kas paredzēti, lai **nodrošinātu atbilstību ES tiesību aktiem vides jomā**;
- **paraugprakses** apmaiņa ar dalībvalstīm, kuras kā pieprasītāja dalībvalsts ir sekmīgi īstenojušas **izdevumu pārskatus tajās pašās politikas jomās**;
- atbalsts **trim dažādām dalībvalstīm** veselības sistēmas reformā ar mērķi paplašināt kolorektālā vēža skrīninga programmu tvērumu un efektivitāti, lai samazinātu to cilvēku skaitu, kuri slimo ar vēzi.

Lai gan šā ziņojuma uzdevums nav sīki aprakstīt to, cik galu galā efektīvas ir bijušas reformas³, kuras ir īstenojuši kāda dalībvalsts, SRAP ietvaros sniegto atbalsta pasākumu rezultātā, mēs varam secināt, ka **SRAP ir pozitīva ietekme uz tās vispārējo mērķu sasniegšanu**.

Atbalsta pasākumi, kas īstenoti saskaņā ar SRAP pirmajām divām kārtām (2017. un 2018. gadā), **dod ieguldījumu institucionālu, administratīvu un izaugsmi veicinošu reformu izstrādē un īstenošanā**.

No projektiem, kas pabeigti 2017. un 2018. gadā, 123 jau ir devuši ieguldījumu konkrētu rezultātu sasniegšanā, piemēram:

- jauna valsts iekšējās revīzijas stratēģija;
- ieteikumi par objektīvu kritēriju noteikšanu tiesnešu pieņemšanai darbā, novērtēšanai un paaugstināšanai amatā;

³Saskaņā ar SRAP regulas 16. pantu Komisija sniedz neatkarīgu starpposma izvērtējuma ziņojumu ar informāciju par programmas mērķu sasniegšanu, resursu izmantošanas efektivitāti un programmas radīto Eiropas mēroga pievienoto vērtību, kā arī par to, vai mērķi un darbības joprojām ir atbilstīgi.

- tīmeklī pieejami, lietotājdraudzīgi rīki mazajiem un vidējiem uzņēmumiem (MVU) dalībvalstī palīdz MVU labāk izprast un ievērot tiesisko regulējumu;
- visaptveroša informācijas sistēma valsts ūdens resursu regulatoram;
- normatīvo aktu sagatavošana un pieņemšana un rīku izveidošana, lai veicinātu veselības un ilgtermiņa aprūpes sistēmu kvalitāti, pieejamību un ilgtermiņa fiskālo stabilitāti;
- tādu izglītības reformu īstenošana, kuru pamatā ir mentorēšana, apmācība un bagātināts audiovizuālais materiāls;
- ieteikumi, lai atvieglotu pārskatu par valsts izdevumiem par ambulatorajiem pacientiem izrakstītajām zālēm;
- vidēja termiņa nodokļu stratēģijas īstenošana, kā arī
- vidēja termiņa stratēģijas izstrāde attīstības bankai.

SECINĀJUMI

Otrajā SRAP īstenošanas gadā **palielinājās dalībvalstu pieprasījums pēc programmas; 24 no tām iesniedza 444 atbalsta pieprasījumus** (saskaņā ar 2017. gada SRAP tikai 16 dalībvalstis iesniedza 271 atbalsta pieprasījumus).

Kopumā SRAP īstenošanas pirmie 2 gadi ir parādījuši, ka programma var palīdzēt valstu iestādēm noteikt un pārvarēt strukturālās nepilnības un trūkumus reformu izstrādē un īstenošanā. To apliecina vairāki **konkrēti piemēri par valdību gūtajiem rezultātiem un turpmākajām darbībām**.

Lai gan atbalsta pasākumi ir paredzēti reformu procesa veicināšanai, **efektīva darbību pārraudzība attiecībā uz reformu faktisko īstenošanu joprojām ir saņēmējas dalībvalsts prerogatīva**.

Komisija nākamajos gados turpinās uzraudzīt atbalsta pasākumu izmantošanu un institucionālu, administratīvu un izaugsmi veicinošu reformu īstenošanu.